

Under Nr. 29 stille vi et Underendringsforslag til Flertallets Forslag under Nr. 28 angaaende de Skoler, som ligge i købstadlignende Landsbyer, større Landkommuner, hvor der er klassesdelte Skoler og flere Lærere knyttede til Skolen. Vi foreslaa, at der skal ydes et Vederlag til Skolens Leder, allerede naar Antallet af Klasser er 6, og at han herfor skal have et aarligt Beløb af 200 Kr. Flertallet foreslaar, at der skal være mindst 8 Klasser, men der er adskillige Stationsbyer og lignende, hvor der er 6 eller 7 Klasser, og hvor der er knyttet en Førstelærer til Skolen, som har et vist Tilsyn med Skolens Virksomhed, skal føre visse Forhandlinger med Lærerne og i øvrigt har et moralsk Ansvar for Skolens Ledelse. Det forekommer os derfor at være rimeligt at yde et Vederlag paa et Par Hundrede Kroner for et saadant Arbejde, og at det sker for Skoler, der have 6 Klasser, ikke 8 Klasser eller derover. Vi foreslaa endvidere under Nr. 30, at dette Beløb skal udredes af Statskassen, idet vi i Konsekvens med, hvad vi allerede have foreslaaet, ikke ønske at paalægge Kommunerne væsentlig forøgede Byrder.

Der er saa af Flertallet draget et Spørgsmaal ind under Lønningsloven, nemlig angaaende Friskolen, den private Skole. Vi have ikke kunnet slutte os til Flertallet paa dette Omraade. Det staar for os saadan, at for det første Friskolens Stilling i og for sig ikke har noget med Lærerlønningerne at gøre, men dernæst, at det for os gælder om at udvikle Folkeskolen saa meget som muligt. Sigtende hertil have vi stillet vort Forslag, som vi desværre ikke have kunnet samle Flertal om. Friskolen vil dog fortrinsvis være de velstillede Skole, den vil ikke i den Grad som Folkeskolen samle den store Mængde af Landets Børn. Det vil derfor være rimeligt at anvende alle sine Kræfter paa at udvikle Folkeskolen saa meget som muligt, gøre den saa god som muligt og give de klækkeligste Bidrag fra Statskassen til den, thi der ville Folkets Børn rettelig kunne faa den Undervisning, de tiltrænge. Skulle vi imidlertid, som Flertallet hævder og har Magt til at gennemføre, yde et saa stort Beløb til den private Skole, som Tilfældet er, et Beløb, der ikke maa overstige 12 Kr. om Aaret til hvert Barn og er anslaaet til 110,000 Kr., forekommer det os, at saa maa Staten kræve, at der ikke fra denne Skoles Side er Mulighed for at slippe udenom de Krav, der rettelig kunne stilles til Skolen, og saa

maa der være Adgang til Kontrol overfor dens Virksomhed, saa maa man ikke alene vide, om Børnene besøge Skolen, men man maa ogsaa have Midler i Hænde til at skride ind overfor de Forsømmelser, som det siges fra visse Sider have været ret store i den private Skole. Undervisningen bør være god og forsvarlig i den private Skole, naar Staten skal yde saa stort et Bidrag til den, og Staten bør sikre sig, at dette sker. Det sagdes ved første Behandling her i Salen af et æret Medlem, at han kendte i hvert Fald en Friskole, som ligefrem var brugt til Skulkeskole af en bestemt Fabrikant. Det er nu forhindret, men han nævnede det som Eksempel paa, hvorledes Friskolerne kunne bruges. Det forekommer mig, at den rette Maade, hvorpaa det kan hindres, at Friskolerne anvendes dertil, og at det kan siges om dem, at de ere Skulkeskoler, er at stemme for vort Underendringsforslag under Nr. 37, hvor det foreslaas, at Skolerne skulle med Hensyn til Elevernes Forsømmelser og Indberetning om Skolerne underkaste sig de Regler, der gælde om Folkeskolen. Først naar vi have gennemført det, have vi sikret os overfor Friskolen saa godt, som det er muligt.

Flertallet har strakt sig noget paa dette Omraade, det erkender jeg, nemlig til, at der skal føres Forsømmelsesliste, hvad der ikke oprindeligt var Tanken, og at Forsømmelsesprotokollen skal forelægges for Skolekommissionen ved de halvaarlige Eksaminer, men det er ikke tilstrækkeligt, at saadant sker, thi hvis Børnene saa nogenlunde kunne følge med alligevel i Undervisningen, vil man ikke skride ind overfor de Børn, der have forsømt, idet Skolen vil finde sig i dette Forhold. Nej, man vil kun kunne forhindre det og have Midler til at skride ind herimod, naar de samme Regler gælde her som for Folkeskolen, og derved sikrer man sig ogsaa, at de Børn, der til Trods for deres Forsømmelser alligevel kunne følge med, muligvis kunne blive endnu bedre udviklede ved Skolegangen, naar man hindrer de Forsømmelser, som tolereres i Friskolen.

Med Hensyn til Afskedigelsesspørgsmaalet have vi næret stor Betænkelighed, fordi det ligesom det foregaaende Spørgsmaal var en Lønningslov uredkommende, og vi have søgt at undlade at drage saadanne Sager direkte ind under en Lønningslov, som var den ganske uredkommende. Men navnlig have vi været betænkelige ved at gaa med til at sætte en Paragraf om Afskedigelse af Lærerne ind